

Vergaderjaar 2016–2017

29 427

ILO-verdragen

Nr. 111 HERDRUK¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 mei 2017

De 106e Internationale Arbeidsconferentie (IAC) vindt van 5 t/m 16 juni 2017 plaats in Genève. Hierbij informeer ik u, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, op hoofdlijnen over de inzet van de Koninkrijksdelegatie tijdens de IAC 2017.²

De agenda van de 106e IAC is als volgt:

Vaste onderwerpen:

1. Rapporten van de voorzitter van de Beheersraad en van de Directeur-Generaal (DG);
2. Programma en budget en andere financiële en administratieve vraagstukken;
3. Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen.

Onderwerpen die op de agenda zijn geplaatst tijdens een eerdere Conferentie of door de Beheersraad van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO):

4. Arbeidsmigratie;
5. De herziening van de Aanbeveling over werkgelegenheid bij de overgang van oorlog naar vrede uit 1944 (Nr. 71);
6. Een discussie over de Fundamental Principles and Rights at Work in het kader van de follow-up van de IAO Verklaring uit 2008 over sociale rechtvaardigheid voor een eerlijke globalisering;
7. Afschaffing en intrekking van Verdragen 4, 15, 28, 41, 60 en 67.

¹ Herdruk i.v.m. toevoeging verwijzing naar bijlage

² Daar waar in de instructie wordt gesproken over «Nederland» of «Nederlandse inzet» betreft dit ook de overige landen en hun regeringen van het Koninkrijk, tenzij anders aangegeven of wanneer het gaat om zaken die specifiek het land Nederland betreffen, zoals ratificaties.

Tijdens de IAC vinden verkiezingen voor de nieuwe Beheersraad van de IAO plaats voor de periode 2017–2020. De termijn van de huidige Beheersraad, waarvan Nederland plaatsvervangend lid is, loopt tijdens deze IAC af. Nederland zal stemmen over de vertegenwoordigers van overheden in de nieuwe Beheersraad. Nederland zal de voordrachten van andere regio's gebaseerd op regionale afspraken respecteren en in overeenstemming daarmee zijn stem uitbrengen. Nederland zal op basis van afspraken in de West-Europese groep in 2023 weer aanspraak maken op een plaatsvervangend lidmaatschap van de Beheersraad.

Ad 1. Rapporten van de voorzitter van de Beheersraad en de Directeur-Generaal

De voorzitter van de Beheersraad zal terugblikken op het werk van de Beheersraad in de periode juni 2016 tot juni 2017.

Directeur-Generaal Ryder zal in zijn rapport, dat vlak voor de IAC gepubliceerd zal worden, nader ingaan op het «Green Initiative». Dat is één van de zeven initiatieven die hij heeft gelanceerd in de aanloop naar het 100-jarig bestaan van de IAO in 2019. Met dit initiatief beoogt de DG de IAO beter te laten inspelen op hulpvragen van IAO-lidstaten over het omgaan met de sociale en werkgelegenheidsgevolgen van klimaatverandering en de overgang naar duurzame energie. Nederland ziet klimaatveranderingen en de «*fair transition*» naar duurzame energie als één van de factoren die de toekomst van werk en werkgelegenheid zullen bepalen, naast onderwerpen als technologische en demografische veranderingen.

Op donderdag 15 juni staat de plenaire discussie in het teken van één van de andere zeven initiatieven in het kader van het 100-jarig jubileum van de organisatie, te weten het «Women at Work Initiative». De noodzaak tot het bevorderen van gendergelijkheid op de werkvloer zal in een paneldiscussie centraal staan.

Ad 2. Programma en budget en andere financiële en administratieve vraagstukken

De IAC zal worden gevraagd om in te stemmen met de Programma en Budgetvoorstellen voor 2018–2019. De door DG Ryder gepresenteerde voorstellen zijn ondersteunend aan de hervormingsagenda van de IAO, welke Nederland actief steunt en zijn goedgekeurd door de IAO Beheersraad. Om de voorgestelde activiteiten te kunnen bekostigen, zal de IAC worden gevraagd om in te stemmen met een budget ter hoogte van USD 793 miljoen voor 2018 en 2019. Gezien de door de Beheersraad vastgestelde verdeling van de lidmaatschapsbijdrage over de 187 lidstaten is te verwachten dat Nederland in 2018 en 2019 minder afdraagt aan de IAO dan in het voorgaande biennium. Nederland kan akkoord gaan met het voorgestelde programma en budget.

Ad 3. Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen

Het Conferentiecomité inzake de toepassing en naleving van arbeidsnormen (CAS) bespreekt elk jaar een aantal landen, die hun verplichtingen tot naleving van door hen bekrachtigde verdragen niet nakomen. De bespreking van de landen verliep tijdens de Conferentie van 2016 soepel, nadat een slepend verschil van mening was bijgelegd tussen werkgevers en werknemers over de interpretatie die het onafhankelijke IAO-Comité van Deskundigen had gegeven aan IAO-verdrag 87 (vrijheid van vereniging) en het stakingsrecht. Dit comité schrijft het rapport dat aan de basis ligt van de discussies in het conferentiecomité. Het akkoord dat

werkgevers en werknemers hebben gesloten, is verlengd. De hoop en verwachting is daarom dat ook dit jaar het conferentiecomité goed verloopt.

De selectie van de op de conferentie te bespreken landen wordt gezamenlijk gemaakt door werkgevers en werknemers. Op dit moment is de selectie nog niet bekend. In het rapport van het Comité van Deskundigen is een aantal zaken benoemd als zorgwekkend. Deze zaken betreffen vermeende schendingen van IAO-verdragen over vrijheid van vakvereniging, tripartiete raadpleging, gelijkheid van behandeling van buitenlandse arbeiders en eigen onderdanen voor de ongevallenverzekering, verbod op gedwongen arbeid en arbeidsinspectie. Uiteindelijk worden ongeveer 25 landzaken besproken in het CAS. In deze zaken zal Nederland zich sterk maken voor de effectieve implementatie van IAO-verdragsverplichtingen, in het bijzonder waar het de fundamentele verdragen betreft. Het Comité van Deskundigen heeft in het rapport geen inhoudelijke opmerkingen gemaakt bij Nederland.

Het CAS bespreekt daarnaast jaarlijks een rapport (zie http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_543647.pdf) waarin verslag wordt gedaan over de voortgang in de bekrachtiging van specifieke verdragen en de knelpunten die daarbij optreden. Dit jaar gaat het rapport over IAO-verdragen die gerelateerd zijn aan gezond en veilig werken en concludeert dat er wereldwijd een breed draagvlak bestaat voor het onderwerp. Het voorliggende rapport kan volgens het Comité een bijdrage leveren aan het werk van de *Standards Review Mechanism* (SRM). Deze tripartiete werkgroep van de IAO beziet momenteel alle instrumenten op relevantie en mogelijkheden tot herziening, consolidatie en waar mogelijk afschaffing.

Ad 4. Arbeidsmigratie

Aan de algemene discussie tijdens de IAC ligt een rapport van de IAO ten grondslag (zie: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_550269.pdf). Conform de beslissing van de ILO Beheersraad over de reikwijdte van deze algemene discussie, focust dit rapport uitsluitend op arbeidsmigratie en niet op vluchtelingen. Het rapport besteedt aandacht aan trends en de uitdagingen ten aanzien van arbeidsmigratie en «*fair recruitment*» van werknemers. De algemene discussie heeft tot doel de trends op het gebied van arbeidsmigratie en de daaraan gerelateerde uitdagingen op het gebied van bestuur en beleid te onderzoeken. In het verlengde hiervan zullen de gevolgen hiervan voor de toekomstige activiteiten van de ILO worden besproken.

De Nederlandse inbreng in de discussie zal verlopen langs de lijnen zoals geschetst in de kabinetsreactie op het SER-advies over arbeidsmigratie uit 2014 (zie Kamerstuk 29 861, nr. 38). De Nederlandse positie is dat werknemers uit EU-landen en kenniswerkers uit derde landen een belangrijke bijdrage leveren aan onze open economie met zijn sterke internationale oriëntatie. Arbeidsmobiliteit kan ook zorgen voor maatschappelijke fricties en oneerlijke concurrentie op de arbeidsmarkt. Nederland zal het belang van fatsoenlijk werk voor arbeidsmigranten en het bestrijden van oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden benadrukken. Hierbij is samenwerking tussen overheid en sociale partners belangrijk. Informatie-uitwisseling en samenwerking binnen de EU draagt bij aan de bestrijding van oneerlijke concurrentie, zoals schijnconstructies en zwart werk. Als arbeidsmigranten van binnen en buiten de EU zich langere tijd of permanent in Nederland vestigen is maatschappelijke

aansluiting en goede huisvesting van belang. Hier is op het niveau van de landen een rol weggelegd voor zowel de nationale als regionale overheid.

Wat Nederland betreft richt de toekomstige inzet van de ILO zich op het bevorderen van fatsoenlijk werk voor arbeidsmigranten. Hiertoe kan de organisatie meer onderzoek en vervolgdiscussies organiseren. Hierbij dienen de bovengenoemde aspecten van het bestrijden van oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden, *fair recruitment* en maatschappelijke aansluiting, inclusief goede huisvesting van arbeidsmigranten, aan bod te komen. Samenwerking en beleidscoherentie met andere internationale organisaties, onder meer in het kader van de Global Migration Group en het Global Forum on Migration and Development is essentieel om fatsoenlijk werk voor arbeidsmigranten in al zijn aspecten te bevorderen.

Ad 5. Herziening van de Aanbeveling over werkgelegenheid bij de overgang van oorlog naar vrede uit 1944 (Nr. 71)

In maart 2014 besloot de Beheersraad van de IAO om de ruim 70 jaar oude aanbeveling No. 71 «Employment (Transition from War to Peace)» te herzien. Tijdens de 105e ILC zijn de conclusies besproken (zie http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/105/reports/reports-to-the-conference/WCMS_449893/lang--en/index.htm) die de basis zullen vormen voor de herziene aanbeveling, waarover tijdens de IAC in juni 2017 overeenstemming bereikt dient te worden. In de conclusies wordt in het bijzonder aandacht besteed aan preventie van conflict en rampen door het vergroten van werk- en inkomensmogelijkheden, aan wederopbouw na rampen of conflicten en ten slotte aan het verhogen van de veerkracht van landen om zich aan te passen aan en te herstellen van crises. De voorliggende conclusies spelen in op de problematiek van conflict en (langdurige) crises en op de vraag hoe overheden, werkgevers en werknemers hun rol hierin kunnen en moeten pakken. Preventie, wederopbouw na een crisis of ramp en bevorderen van vrede in conflictsituaties vraagt niet in alle situaties om dezelfde benadering. De door Nederland in 2016 bepleite gefaseerde benadering is overgenomen in de aangepaste tekst. Door fasering wordt de uitvoerbaarheid van de uiteindelijke aanbeveling bevorderd. De Nederlandse inzet zoals beschreven in de instructie voor de IAC 2016 (Kamerstuk 29 427, nr. 108) en waarvoor brede steun bleek te bestaan tijdens de afgelopen discussieronde, zal tijdens de aanstaande IAC onverkort worden uitgedragen.

Ad 6. Discussie over de Fundamentele Principles and Rights at Work in het kader van de follow-up van de IAO Verklaring uit 2008 over Sociale Rechtvaardigheid voor een eerlijke globalisering

Sinds de Verklaring van 2008 is de Decent Work Agenda als overkoepelende strategie voor de ILO vastgelegd. De Decent Work Agenda kent vier strategische doelstellingen: het bevorderen van werkgelegenheid, het ontwikkelen en verbeteren van sociale bescherming, het bevorderen van sociale dialoog en het bevorderen van de implementatie van de *Fundamental Principles and Rights at Work (FPRW)*. De Verklaring van 2008 kent een follow-up mechanisme waarbij tijdens de IAC elk jaar over één van deze vier pijlers wordt gesproken in de zogenaamde «terugkerende discussie». In 2017 staat de terugkerende discussie in het teken van de *Fundamental Principles and Rights at Work*. In 1998 heeft de IAO een politieke verklaring aangenomen waarmee de FPRW een bijzondere status hebben gekregen. De FPRW zijn geënt op de zogenaamde fundamentele IAO-verdragen (verdragen tegen kinderarbeid en dwangarbeid, tegen discriminatie op de werkvloer en vóór het recht op vereniging en collectieve onderhandelingen). De principes van deze verdragen worden

geacht ook door landen gerespecteerd te worden die deze kernverdragen niet hebben geratificeerd.

Het voorliggende rapport (zie http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_549949.pdf) beschrijft ontwikkelingen op het gebied van de ratificatie van de fundamentele IAO-verdragen en ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van implementatie.

In de terugkerende discussie zal Nederland aangeven dat het zeer hecht aan de FPRW. De verdragen die aan de basis liggen van de FPRW zijn voor Nederland de minimumnormen voor een wereldwijd eerlijk speelveld op het gebied van arbeid en sociaal beleid en cruciaal voor duurzame ontwikkeling. Nederland zal andere lidstaten aansporen om fundamentele verdragen te ratificeren én effectief te implementeren. Nederland zal ervoor pleiten dat de IAO op landenniveau resultaten boekt met haar technische ondersteuning en daarbij landen oproepen om hun vrijwillige ontwikkelingssamenwerkingsbijdrages aan de IAO ten goede te laten komen aan MOLs (Minst Ontwikkelde Landen) en ontwikkelingslanden, waar de meeste impact bereikt kan worden. De IAO zal moeten samenwerken met andere partijen – in de vorm van publiek-private samenwerking, gelegenheidscoalities onder de SDGs, samenwerkingsprogramma's met middeninkomenslanden – om het draagvlak en respect voor de FPRW wereldwijd te versterken.

Ad 7. Afschaffing en intrekking van Verdragen 4, 15, 28, 41, 60 en 67³.

Tijdens de ILC zal een beslissing worden voorgelegd aan de plenaire vergadering tot afschaffing en intrekking van verdragen (zie http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_431648.pdf en http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_543494.pdf). De Nederlandse sociale partners hebben ingestemd met het afschaffen en intrekken van de voorliggende verdragen. Nederland zal tijdens de ILC dan ook instemmen met het voorliggende besluit.

Tot slot

Tot slot treft u, conform een eerdere toezegging aan u naar aanleiding van de motie van het lid Van Middelkoop (Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 23 900 SV, nr. 44), aan de lijst van verdragen van de IAO waarvan de mogelijkheid tot opzegging door Nederland zich de komende drie jaar voordoet⁴.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher

³ Verdragen die in werking zijn kunnen worden afgeschaft. Verdragen die nog niet in werking zijn (als gevolg van te beperkte ratificaties) kunnen worden ingetrokken.

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl